(SRI VEERENDRA PATIL)

(c) Rs. 750 per mile for annual repairs and Rs. 2,000 per mile on an average, spread over a period of 5 years, for improvements.

First Report of the Committee on Private Members' Bills and Resolutions—presented.

Sri A. R. PANCHAGAVI (Deputy Speaker).—I beg to present the First Report of the Committee on Private Members' Bills and Resolutions.

Sri B. BHASKAR SHETTY (Kaup).—I beg to move:

"That this Assembly agrees with the First Report of the Committee on Private Members' Bills and Resolutions."

Mr. SPEAKER.—Motion moved:

"That this Assembly agrees with the First Report of the Committee on Private Members' Bills and Resolutions."

The motion was adopted.

MYSORE APPROPRIATION (No. 4) BILL, 1962.

Motion to consider.

†Sri B. D. JATTI (Minister for Finance).—Sir, I beg to introduce the Mysore Appropriation (No. 4) Bill, 1962.

Mr. SPEAKER.—The Mysore Appropriation (No. 4) Bill is introduced.

Sri B.D JATTI.—I beg to move:

"That the Mysore Appropriation (No. 4) Bill, be taken into consideration."

Mr. SPEAKER.—Motion moved:

"That the Mysore Appropriation (No. 4) Bill be taken into consideration."

Before the debate begins, I suppose the House is fully aware that the scope of the debate, as I have already mentioned, is very very limited. At the same time there is an under current of feeling that several points have not been covered by the debate. Yesterday a point of order was raised by my esteemed friend Sri B. L. Gowda. To be absolutely accurate, he said that Sri S. Gopala Gowda rose on a point of order while Sri Gopala Gowda did not at that stage rise on a point of order. It was later on taking the cue, that Sri S. Gopala Gowda said that it was a point of order. The Hon'ble Member Sri B. L. Gowda has been kind enough to send me certain points in consonance with what I have already said. I said that it must tbe done yesterday only so that the Minister could be in a position to answer them.

Sri B L. GOWDA (Challakere).—The points I have sent, are with regard to the Appropriation Bill that is going to come before the House today.

Mr. SPEAKER.—I am passing on those points to the Ministers and such of the Ministers as are in charge of the portfolios may kindly see and give such answers as may be possible.

(The Hon'ble Speaker then passed on the points to the Ministers concerned).

I wish to inform that the debate may not be the usual debate that is taking place, raising every point of policy because amounts have now been sanctioned and there is no question of reducing the grant. This Bill is only to regularise and authorise the expenditure. To that extent it should be discussed and it should not exceed beyond what is absolutely necessary and that should be in the shape of raising points not covered during the debate. The points that could not be raised then for want of time, could be discussed. Therefore the scope of the debate will be very limited. Sri S. M. Krishna will initiate the debate. There is one more Bill. Therefore I suggest that we shall conclude the first Bill by about 12 noon.

Sri C. J. MUCKANNAPPA (Sira).—The Speaker was pleased to promise to give a ruling on the policy statement made by the Chief Minister. It is pending with the Speaker. We want to know when it would be given.

Mr. SPEAKER.—It is in the same stage when I mentioned about it last time. All of us were busy with the Demands. If it had been an urgent one I would have done it.

Now, the debate will conclude by 12.05 p.m. including the reply by the Minister. Thereafter, vote will be taken.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ (ಮದ್ದೂರು).—ಸ್ವಾಮಿ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಹಣವಿನಿಯೋಗದ ವಿಧೇಯಕದ ಮೇಲೆ ನಾನು ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಮೂರು ದಿವಸ ಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ ಒಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

[MR. DEPUTY SPEAKER (SRI A. R. PANCHAGAVI) in the Chair]

†**Sri S. SIVAPPA** (Sravanabelgola).—On a point of order. For the last three days we are sending adjournment motions regarding a very urgent matter and the Chair was pleased to say that short notice question will be taken up when the Minister gives the answers. That question relates to a matter of urgent public importance regarding the students' strike and the fee rise. The Minister was present here and the question is very urgent. By not answering that question the very urgency of the question has been taken away though an opportunity was given to him. May I know what happened to that question ? I request you to direct the Minister to supply the answer immediately because that answer need not be collected from anywhere. The Minister is here and the Secretariat is here and the answer can be given immediately without any delay. I appeal to the Speaker to see that the Minister gives the answer immediately.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—There is no point of order in this. If the Hon'ble Member wanted some information and if he is making an appeal, it is another matter. So far as the short notice question is concerned, it will be taken up at the earliest opportunity. There is no question of any delay and it will be given due precedence. I request Government to give the answer without any delay.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ದೇಶದಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾದಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣಪುರುಷರು ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದ ಮಾನ್ಯ ವಿದ್ಯಾಮಂತ್ರಿಗಳು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ.....

Mr. DEPUTY SPEAKER.—If you are referring to the students' strike this question was discussed when the demands were discussed.

Sri S. M. KRISHNA.—When the House discusses the Appropriation Bill almost any subject can be touched upon.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Only those points which have not been discussed during the debate on the Demands can be considered during the debate on the Appropriation Bill becuuse the scope of discussion on the Appropriation Bill is very limited.

Sri S. R. KANTHI (Minister for Education).—The convention is that only those Demands on which members had no opportunity to make their remarks are to be taken and remarks can be made on them, but those Demands on which members had an opportunity to have their say cannot be reopened and no remarks can be made on them.

Sri S. SIVAPPA.—Is the Minister to give the ruling or the Speaker ? Who is the Minister to say that the question cannot be reopened ?

Sri S. R. KANTHI.—When a point of order is raised it is for us also to have our say in the matter and I have done that.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—The power to give ruling lies with the Speaker only.

Sri S. SIVAPPA.—The Hon'ble Minister feels that he is still the Speaker.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—There is nothing wrong in the members trying to help the Chair. Just as the Hon'ble Leader of the Opposition often does, the Hon'ble Minister also has done and there is nothing wrong in it.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಆಯವ್ಯಯದ ಅಂದಾಜಿನ ಮೇಲೆ ನಾವು ಕೆಲವರು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೆವು. ಆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಾಗ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಫೀಜು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡತಕ್ಕ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದಾದನಂತರ ಎಜ್ಯುಕೇಷನ್ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಬಂದಾಗಲೂ ಸಹ ಒಂದು ದಿವಸ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದು ಎರಡನೇ ದಿವಸದ ಚರ್ಚೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ವಿದ್ಯಾಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಶ್ರುತಪಡಿಸಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಭೆ ತನ್ನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ)

ಯಲ್ಲ ನರ್ಕಾರದವರ ಮುಂದೆ ಇಡಬಹುದಾದಂಥ ನಂದರ್ಭ ಇದುವರೆಗೂ ಕೂಡ ಒದಗಿಬಂದಿಲ್ಲ.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Whether it was sufficiently discussed or discussed in a proper manner is a different matter, but there was opportunity given for discussion and it was discussed.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗೌರವದಿಂದ ಸಭಾಪತಿಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು ಏನೆಂದರೆ ಈ ಸಭೆಗೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಹಕ್ಕು ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಚರ್ಚೆ ಆಯಿತು ಎಂದು ತಾವು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತೀರಿ. ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಇರತಕ್ಕ ಅಡ್ಡಿ ಏನು ?.....

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—The strike began on Monday, but the discussion on Education Demand took place about a week ago. That was why the Minister for Education made a statement about the strike, but the House had no opportunity to discuss that. I have received a letter from the Speaker saying that he regrets that in view of the statement made by the Education Minister regarding the strike he regrets he cannot allow the adjournment motion sent by me. So my friend Sri Krishna is in order to mention about the strike.

Sri S. R. KANTHI.—I have already said that the scope of the debate on Appropriation Bill is very limited. I have also said that since the Demand on Education has been fully discussed it cannot be discussed again here in any manner. I have absolutely no objection if the Chair can give some other time for discussion of a matter of importance. So, my submission to the Chair is that the question of strike cannot be discussed on the Appropriation Bill.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The question is whether the increase in fees was discussed during the debate.

Sri S. R. KANTHI.—The whole demand was discussed. It is not necessary that every item of the demand need be discussed because the debate is in a general way and it does not cover every point. It was open to members to allege that there was increase in fees and that it was unjustified because the increase in fees took place long back and the members on the other side were free to offer their remarks on it then, but they did not do so then.

†Sri S. SIVAPPA.—The Minister says that all the points were there before the members for discussion. If so, I want to ask the Minister why he rushed to the House and made a statement about the strike. He himself has created a situation and made a statement about the strike. So why not the House get an opportunity to debate on that very point on which the Minister intervened in the debate in the House and took the precious time of the House? During the Appropriation Bill all the points not covered during demands can certainly be covered. The whole country knows that the students' agitation is taking place throughout the State. If we cannot voice the public opinion here, what for are we here? What is this Assembly for? I want to say on this occasion that the to cut away Minister wants public opinion which is the very essence of democracy. I request you, Sir, please give us ample scope to discuss this situation now. I do not mind even if we discuss this situation the whole day. The entire discussion can be on this very point. The whole public outside is watching to see what the Assembly is going to do and so we must discuss this point threadbare.

Sri S. R. KANTHI.—I have already said that it is the right of the Treasury Benches to make a statement under rule 306 at any time. Since the occasion was such that I wanted to inform the House about the trend of events regarding the increase in fees, I made that statement. If it is the desire of the Chair to allot certain time for a special discussion on that subject, I have absolutely no objection, but I am only saying that the on. Members cannot make any remarks on Education Demand as it has already been fully discussed. It is not item by item that the debate takes place; the debate takes place in a general way. The increase in fees also is there before the House. At that time they did not make any remarks about it. So there is no propriety in discussing the increase in fees or the strike at this late hour on the Appropriation Bill the scope of the debate on which is extremely limited.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The House now rises for recess and will meet after half an hour.

The House adjourned for recess at Ten of the Clock and reassembled at Thirty Minutes past Ten of the Clock.

[MR. DEPUTY SPEAKER in the Chair]

Sri S. R. KANTHI.—Before the Hon'ble member begins to make his remarks, I wish to say that I have requested the Hon'ble Leader of the Opposition to find a way out. I suppose he has agreed that he will more a motion under Rule 59 of the Rules of Procedure that a certain time may be allotted for discussion of the increase in fees as well as the strike situation. I am willing to have the debate in the House with your permission.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—For the present, the motion is not before me. If the Leader of the Opposition has agreed and if he moves a motion, I will try to give the earliest opportunity. I would wish to have it on Monday, if possible and give the necessary time for the discussion under the motion. As regards the point raised on Appropriation Bill, I wish to bring to the notice of the House sub-clauses (4) (5) of Rule 174 of the Rules—especially sub-clause (5), which says "The Speaker may, in order to avoid repetition of debate, require members desiring to take part in discussion on an Appropriation Bill to give advance intimation of the specific points they intend to raise, and he may withhold permission for raising such of the points as in his opinion appear to be repetitions of the matters discussed on a demand for grant or as may not be of sufficient public importance". So, these are the two points. If there is repetition, he may not give permission and if the matter is not of such urgent importance also he may not give permission. But I find that this matter seems to be of urgent public importance, and since there is already a request from the Hon'ble Leader of the Opposition that he is going to make a motion under Section 59 of the Rules, I think we may not touch on the point. But I have no objection if the point is touched. I would not say that we cannot discuss on the point. Since there is time to be allotted for the discussion at the earliest opportunity, I think you should touch other points. I do not mind your making a passing reference. Even that may be avoided if possible

Sri S. M. KRISHNA.—With due respect to you and without trying to differ from my leader, I respectfully submit that article 174 (4) says.....

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Why refer to it again?

Sri S. M. KRISHNA.—There is no point in putting off debate on a matter of public importance, which is also very urgent.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Does not the hon. Member want that ther should be a special discussion on this?

Sri S. M. KRISHNA.—I would welcome such a discussion. I am not in the way.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—If there are other more important matters, he can refer to them instead of giving more time for this.

Sri S. M. KRISHNA.—But I can refer to it in passing, I suppose.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮುಷ್ಕರವನ್ನು ಅಥವಾ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಳೆದ ಮೂರು ದಿವಸಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನಮಾಧಾನದ ಹೊಗೆಯನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವ್ಯಂದವನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯ ಹಾಗೂ ಜನನಾಯಕರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ. ಈ ದಿವಸ ಇಂಥ ವಿಷಾದ ಪುನಂಗ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ, ಉದ್ಭವವಾಗಿರುವುದು ಬಹಳ ದುರದೃಷ್ಟಕರ. ಸ್ವಾಮಿ, ಇಂಥ ಚಳವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವ್ಯಂದದಲ್ಲಿರುವ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಹಿತಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಹಳ ವಿನಯದಿಂದ ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಂದ ಪಾತ್ರಕ್ಕೇ ನಮಗೆ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಷ್ಟವನ್ನು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಪೋಷಕರ ಕಷ್ಟವನ್ನು, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತ

(SRI S. M. KRISHNA)

ದ್ದೇವೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಏಕಾಯೇಕಿ ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರು ತಮ್ಮ ಕಾಲೇ ಜು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸರಾರದೇ ಬರತಕ್ಕ ಪ್ರಸಂಗ, ಸನ್ನಿವೇಶ ಉದ್ಭವವಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಸನ್ನಿ ವೇಶಕ್ಕೆ, ಇಂಥ ಒಂದು ಜರೂರು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರವೆ ಸಮರ್ಪಕವಾದ ವಲ್ಲದ ನಿರ್ಧಾರವೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಬಯಸು ತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಾಮಿ, ನಾವು ವಿಧಾನ ಸೌಧದ ಹೆಬ್ಬಾ ಗಿಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅನಂಬ್ಯಾತ ಯುವಕ ಯುವಕಿಯ ರನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಮರುಕಪಟ್ಟಾಯಿತು.

Sri S. R. KANTHI.—You are trying to damage your case, if you talk now. You will have better opportunities and more time to discuss this and if you do it now, it may be possible that the motion under 59 will be rejected.

Sri S. M. KRISHNA.—Probably that will also give some time for the Hon'ble Minister to alter the whole decision up to now.

Sri S. R. KANTHI.—Whether the Government will reconsider, is a different matter.

Sri S. M. KRISHNA.—In view of what the hon. Minister has said here and outside the House-it is said that the entire matter will be placed before the Cabinet and the Cabinet will be seized of the whole situation and certain decisions will be taken by the Cabinet—and the assurance given by the Chair that a special resolution will be allowed and that debate will take place on that special resolution, Sir, for the time being, I shall not refer to the student agitation any more.

Sri S.R. KANTHI.—Then what more has the hon. Member to talk on ?

Sri S. M. KRISHNA.—That is my difficulty.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—His time is also up.

Sri S. M. KRISHNA.—Then I will close my speech, Sir.

† Sri V. S. PATIL (Belgaum I).—Sir, on this Appropriation Bill No. 4 I have to say a few words because by this Bill we are allowing the Government to withdraw a total sum of Rs. 1,99,20,57,500 from the Consolidated Fund of our State. It is, I think, the biggest amount which we are allowing the Government to withdraw and that is why I have to say a few words with regard to certain matters which have not been covered during the debate on the Demands for Grants.

Today, we had an intresting question and answer hour regarding our Government sending some officers to Goa and according to the answers given by the Government, during that period Government have given Rs. 50,000 each to the Four Superintendents of Police which means two lakhs of rupee. Strangely enough, even though such a huge amount was given in the hands of these police officers, the Government. has not taken steps to see that regular accounts of the expenditure are submitted by those officers. It is an elementary principle that in spending any Government money that there must be an estimate of expenditure, then actual expenditure and thirdly the rendering of accounts. These three things are quite essential for spending even a single pie from the Consolidated Fund of the State. In this case, it has been admitted by the hon. the Chief Minister that there are no estimates. As the matter was too urgent, huge amounts were handed over to those officers and there are no accounts with the Government. This is really strange.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—He has not admitted that there are no accounts, but he said that Government has not received them.

Sri V. S. PATIL.—It means that Government has not received any accounts. The answer is that the Audit Department will look into it. That is not the proper procedure and I submit that it is practically a waste of public funds which we are raising not only by asking the people to tighten their belts but also by raising huge amounts of loans which would be impossible for us and for the next few generations to repay. So, I submit that most of this huge amount which was spent during the shortest possible time in Goa, according to my information, has gone to foreigner countries in foreign liquor. Every officer that was sent to Goa was seen

hovering within the limits of Goa with bottles in their hands. Because these people were living in a dry area, when they want there, they took ample opportunity to wipe out all the foreign liquor that was available in Goa. Every officer was found with bottles in his hands in the streets and some of them had to be carried away when they became practically unconscious. I am saying this because these officers have degraded our name, our status and the name of our State by the way they behaved there. That is why we are pressing for the accounts—not because, as suggested by one of my friends Sri Channappa Wali, the Maharashtrians were there to occupy Goa, we had sent our officers there. There need not be any fear on that account. The Maharashtrian officers are still there. Our officers had to return because these people did not understand the language of the Goans and the Goan people did not understand Kannada. There was a lathi charge because of the language difficulty. That is why I think most of our officers had to be called back. Whatever may be the reason, so far as the expenditure is concerned, estimates should have been prepared and accounts thought to have been rendered.

The other thing I should like to suggest is that we are running heavily into debts. According to the Hon'ble Minister's speech, last time when Mr. Kanthi was in charge of Finance, he said that at the end of this year it is likly that the debt head may go to two hundred crores of rupees. This year, we may plunge deeper and deeper into debts and I do not know how our Government is going to solve this problem of repayment. That is why I should like to suggest certain small curtailments in the expenditure.

Let us start with our own Home, *viz.*, the Legislators Home. Our Legislators Home has got, I think, twelve or thirteen telephones. What is the necessity of such a big number of telephones there? There are two floors and a ground floor and so in all three telephones will be enough.

Another thing on which we can curtail exepnditure is that in our Legislators Home they have not only supplied us with rooms. Last time, they had supplied us with Turkish Towels. This time they have supplied us with rugs. I do not understand at this rate next time what they are going to supply us? Is it not a waste of public money? So, I submit that the legislators can themselves bring them. This sort of expenditure must be cut down.

During the recess every day some of us are invited for tea in the Speaker's chamber. I should like to know the reason why we are spending so much on providing sumptuous eatables every day. If the Hon'ble Speaker wants to have contact with the Hon'ble Members, he can give them a simple cup of tea or coffee. Why should sumptuous eatables be provided there? That also must be curtailed. It is quite unnecessary.

Regarding our Hon'ble Ministers, everybody knows that every time the number of Ministers is being increased and still there is discontent in the Ruling Party. If the Ministers give up their luxurious lives and resort to simple living, they will be setting a good example. They can be satisfied with two rooms instead of well-furnished palatial bungalows.

Then curtailment can be done about servants and other paraphernalia of the Ministers. They can curtail this expenditure and live a simple life. Merely wearing Khadi is not the only thing for curtailment of expenditure. Nextly, our Ministers are daily engaged in giving interviews. The time of the Minister is practically wasted in giving interviews from 6 O' clock in the morning to 11 P. M. in the night. This time must be curtailed. My suggestion is there should be a record maintained of the interviews given by the Ministers and assurances given by them. The Assurance Committee of this House should be empowered to see whether the assurances given by the Ministers either in their offices or in their houses or outside are fulfilled or not. That will also curtail to some extent the extravagance that is being carried out in the State. I think our Government

(SRI V. S. PATIL)

will take note of the audit report of 1962. Especially I will refer the Hon'ble Minister for Finance to page 19, para 29 regarding heavy outstanding balances under suspense heads. If such things happen, then I certainly think there will be better funds made available to the Government and I hope the Government will take prompt steps to see that every single pie that is spent is accounted for properly and legally.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಲ್. ಗೌಡ (ಚಳ್ಳಕೆರೆ).—ಸ್ವಾಮಿ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟಾಗ ಸಹಕಾರ ಇಲಾಖೆಯಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರನ ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಯಮೇರೆ ನಾನು ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಮಿನೇಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿ ಇರಕೂಡದೆಂದು ನಾವು ಅನೇಕ ಸಲ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಇಂದಿಯಾದೇಶದ ಆಡಳಿತ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೇ ಹೊರುವ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗಿರಬೇಕಾದರೆ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳನ್ನು ನಿರ್ಬಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು, ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಮುಖ್ಯ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಕೋ-ಆಪರೇಟಿವ್ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್, ಸ್ಟೇಟ್ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಸೊಸೈಟಿ, ಮೈಸೂರು ಲ್ಯಾಂಡ್ ಮಾರ್ಟ್‌ಗೇಜ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮುಂತಾದ ಮುಖ್ಯವಿಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅವಧೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ನಾಮಿನೇಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ವಕ್ಕೇ ವಿರೋಧವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ವಹಿಷ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಈ ರೀತಿ ನಾಮಿನೇಷ್ಟ ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜನರಲ್ ಬಾಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರೂ ಅದಕ್ಕೆ ನಿಗಾ ಕೊಡದಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯ. ಪೈಸಾರಿ ಲ್ಯಾಂಡ್ ಮಾರ್ಟ್‌ಗೇಜ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಬೈಲಾ 50ರ ಪ್ರಕಾರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ವಿದೆ. ಇದು ಬೇಡವಾದರೆ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್‌ರವರು ಮಾಡಬಹುದೆಂದಿದೆ. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದರೂ, ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದಮೇಲೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು ನೇಮಿಸಕೂಡದು, ಸರ್ಕಾರದವರೇ ನಾಮಿನೇಟ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಒಂದು ಸರ್ಕ್ಯುಲರ್ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ತತ್ವಕ್ಕೂ, ಹಾಲಿ ಇರುವ ಬೈಲಾಗಳಿಗೂ ವಿರೋಧವಲ್ಲವೇ? ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಅಂಶವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಆಮೇಲೆ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ರೂರಲ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಸಿಸ್ಟಂ ಪ್ರಕಾರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿ ರೈತರಿಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಹಕಾರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಸಾಲ ಕೊಡಬೇಕಾದರೆ ವಸೂಲಾಗುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದು ಹೇಳಿ Bad Debt Agricultural Relief Fund ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೋದವರುಷ ಇದಕ್ಕೆ ಹಣವನ್ನು ಖಾನಸಲಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ವರ್ಷ ಅದೇರೀತಿ ಯಾವ ಹಣವನ್ನೂ ರಿಸರ್ವ್ ಮಾಡಿ ಕೂಡದಿರುವುದು ವಿಷಾದಕರ. ಸರ್ಕಾರದವರೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಜನರು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಂತು ಹಣಕ್ಕೆ ಕಾಲಾವಕಾಶ (Extension of time) ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ನಾಲ್ಕೈದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಳೆ ಬೆಳೆಗಳಾಗದೆ ಇದ್ದರೂ ಈರೀತಿ ತೊಂದರೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಎ. ಎಲ್. ಮೆಹ್ತಾ ಕಮಿಟಿಯವರೂಕೂಡ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥಾದ್ದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದುವರೆಗೂ ಜಾಗೆ ತಂದಿಲ್ಲ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಇರಾಕೆಯಾಗಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮವಿರಬೇಕೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ೧೯೬೦ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಣಿ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದಂಥಾದ್ದನ್ನು ಈ ವರ್ಷ ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. P.U.C. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಮಾಧ್ಯಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವರಿಗೆ ಡಿಗ್ರಿ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೂ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೂ ತಪ್ಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

†ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ನಾಮೋಷಿ (ಗುಲ್ಬರ್ಗ).—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಈ ಅಪ್ರೋಪ್ರಿಯೇಷನ್ ಬಿಲ್ಲಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಚರ್ಚೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕದೆ ಹೇಳಿದಿದ್ದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಈಚೀಚೆಗೆ ಸ್ಟಾಂಪ್ ಡ್ಯೂಟಿ ಬಾಳಿ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಸ್ಟಾಂಪ್ ಫೀಜು ಕೊಡುವುದೇ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಇಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗುವುದರ ಬದಲು ಸುಮ್ಮನಿರುವುದೇ ಲೇಸೆಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಸಿಕ್ಕುವೆ ವಿಲ್ಲ. ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಕೊಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದು ಅವರು ವಿಷಾದ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ದಯವಿಟ್ಟು ಕೋರ್ಟು ಫೀಜು ಮತ್ತು ಸ್ಟಾಂಪ್ ಡ್ಯೂಟಿಯನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಕಡಮೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಏನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಆ ಮೇಲೆ ಸೇಲ್ಸ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ವಿಧಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಈಗಾಗಲೇ ನಾನಾ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್‌ನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಾಕಾಗಿರುವಾಗ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವ ಗಾಣಿಗರ ಮತ್ತು ಇತರ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಗ್ರಾಮಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸೇಲ್ಸ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಹಾಕಿರುವುದು ವಿಷಾದಕರ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಎಣ್ಣೆ expellerಗಳ ಮತ್ತು ರೋಲರ್‌ಗಳ ಮುಂದೇ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಈ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳು ಈ ರೀತಿ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟು ನಿಲ್ಲಲಾರವು. ಸರ್ಕಾರಿ ಆಫೀಸರುಗಳು ಇತರೇ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ತಪ್ಪು ರಿಪೋರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ, ಮಂತ್ರಿಗಳವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಹೀಗೆ ವಿಧಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಇಂಥ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗದವರಿಗೆ ಸೇಲ್ಸ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸಿನ ವಿನಾಯಿತಿ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸೆಕ್ಟರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂಥವುಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯಿವೆಯೆಂದರೂ ಪ್ರೈವೇಟ್ ಸೆಕ್ಟರಿನಲ್ಲಿರುವುಕ್ಕಿಂತ ೨೦-೩೦ ರಷ್ಟು ಕಡಮೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರೈವೇಟ್ ಸೆಕ್ಟರಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಲಾಭ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದರೂ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸೆಕ್ಟರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಟಾಟಾ, Acc. ಮುಂತಾದ ಫರ್ಮ್‌ಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಅವರೂ ಕೂಡಸ್ಪಂತವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲ ಕೂಡ ಮ್ಯಾನೇಜ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ, ಅವರು ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ದಿನದಿನದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲೂ ಸರ್ಕಾರದವರು interfere ಮಾಡಿ, ತಮಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದವರನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟು, ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ತಮಗೆ ಬೇಡದವನಾಗಿದ್ದರೆ ಬೇರೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ತಂದು ಅವನ ಮೇಲೆ Bossಆಗಿ ಮಾಡುವುದು ಇವೆರೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಸೆಕ್ಟರಿನ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಹಾಳಾಗುತ್ತವೆ, ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂಥ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯರಾದವರನ್ನು ಇಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿನ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ನಮಗೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿರುವ ದವಾಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರುಗಳೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಹೆರ್ಟ್ ಸೆಕ್ಟೆಟರಿ ಆಫೀಸಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೂ ಮ್ಯಾಪ್ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ದವಾಖಾನೆಗಳಿವೆ, ರಸ್ತೆಗಳಿವೆ, ಎಂಬುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆ ಮ್ಯಾಪಿನಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವುದು ಇದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ ಯಾವ ಯಾವುದು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದೇ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಏನೇನು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದೂ ಸಹ ತಿಳಿಯದು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಕನ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ದವಾಖಾನೆ, ರಸ್ತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ನಮ್ಮ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲವೆ ಎಂಬುದು ಒಂದೂ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಾದ ಮ್ಯಾಪ್ ಸಹ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

11-00 A.M.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಇದು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಾರಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ನಾಮೋಷಿ.- ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಲ್ಲ, ರಸ್ತೆಗಳಿಲ್ಲ ಕಾಲೇಜುಗಳು, ಸ್ಕೂಲುಗಳು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಮ್ಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇವೆ ಎಂಬುದೂ ಸಹ ಆ ಭೂಪಠದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸೌಲತ್ತುಗಳು ದೊರೆತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಆಫೀಸರುಗಳು ನೋಡಬೇಕು. ಸೆಕ್ರೆಟೇರಿಯಟ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು, ಆಫೀಸರುಗಳು ಆ ಭಾಗದ ಭೂಪಠವನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡಿದರೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕದ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯ ದೊರಕಿದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದೆರಡು ದಿವಸಗಳು ಅಂತಹ ಭೂಪಠವನ್ನು ಈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಹಾರ್ ನಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಕಿದರೆ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಜನಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ಣಾಟಕಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆಯೆಂಬುದೂ ಸಹ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಯಾವ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡದೆ ಕಡೆಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಆ ವಿಷಯ ಅನೇಕರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನು ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ವಿಚಾರ. ಅದರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಯಾವ ರೀತಿ ಆಗುತ್ತದೋ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾಕಸ್ಟೇಬರ್ಸ್ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಟಿ.ಎ. ಮತ್ತು ಡಿ.ಎ. ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಪೋಲೀಸ್ ಆಫೀಸರ್ಸ್ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆನ್ನೋಣ. ಅವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಪೋಲೀಸ್ ಮೋಟಾರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಾಪಾರ ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಪೋಲೀಸ್ ಆಫೀಸರ್ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲಗ್ನವಾದರೆ ಸರ್ಕಾರೀ ಪೋಲೀಸ್ ವ್ಯಾನ್ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ವ್ಯಾನುಗಳಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತು ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಕರನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು, ಇತರ ಜನರನ್ನು ಆ ವ್ಯಾನುಗಳಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯುವುದು ಇಂತಹ ವೇಸ್ಟ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆಂಡಿಚರನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಸರಕಾರದವರು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಸಲಹೆ.

ಇನ್ನು ಲೇಬರ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ವಿಚಾರ. ಈ ಇಲಾಖೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟ್ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಜಗೋಪಾಲ್ ಅವರೊಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡಿದರು. ಬೇರೆಯವರು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಸ್ಪದ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ಕ್ರಿಟಿಸಿಜಂ ಮತ್ತು ಸಜೆಷನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟರು ಎಂದು ಲೇಬರ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವಾಗ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಆ ಸಲಹೆ ಮತ್ತು ಟೀಕೆಗಳಿಗೆ ಏನೇನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಏನು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದರೋ ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಲೇಬರ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಜನರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಇಲಾಖೆಗೋಸ್ಕರ 75,56,200 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಲೇಬರ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಕಸಿಲಿಯೇಷ್ಟ ಆಫೀಸರ್ಸ್ ಕೆಲಸ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಡಮೆ ಮಾಡುವುದು ಕ್ಯೋಸ್ಕರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಏನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದಾಗಬಾರದು. ಎಷ್ಟೋವೇಳೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯರ್ ಟ್ರಬ್ಯೂನಲ್ಲಿಗೆ ರೆಫರ್ ಮಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಲೇಬರ್

(ಶ್ರೀ ಗಂಗಾಧರ ನಾಮೋಷಿ)

ಇರಾಖೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕೇನುಗಳು ಇನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲನೆಯಾಗದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೆಂಡಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಇನ್ನು ವೇಜ್‌ಬೋರ್ಡ್ ವಿಷಯ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೆಲಸಗಾರರು ಗದ್ದಲ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಡಿಮ್ಯಾಂಡ್ ಸುಮಾರು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಇದೆ. ಅದನ್ನೇನೋ ನೇಮಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ಬೋರ್ಡಿನಿಂದ ವರದಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ 4-5-6 ತಿಂಗಳುಗಳಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ವರದಿ ಬಂದನಂತರವಾದರೂ ಅದನ್ನು ನೈತಿಕವಾಗಿ ಅಮಲನಲ್ಲಿ ತರದೇ ಹೋದರೆ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿ ಒಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಸಹ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೂಡಲೇ ಒಂದು ತಕ್ಕ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, 1953-54ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾರಿ ಚೆಕ್ಸ್‌ಟೈಲ್ ಮಿಲ್‌ನವರು ಅಜಿಟೇಷನ್ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಒಂದು ವೇಜ್‌ಬೋರ್ಡ್ ರಚನೆಯಾಯಿತು. 1959-60ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರದಿ ಬಂತು. ಕೇವಲ ಒಂದೆರಡು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತಾವ ಗುರಿ ಸಾಧನೆಯನ್ನೂ ಲೇಬರ್ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಇಂಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದಷ್ಟು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಈ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಂದರೆಯಾದರೂ ಬೇರೆಯವರು ಪುನಃ ಸ್ಟ್ರೈಗಲ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಕೆಲವು ಮುಂಜಾಗರೂಕತೆಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಪ್ರೋಲೀಸ್ ಬಂದೋಬಸ್ತು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ, ನಂತರ ಅವರನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟಿನವರು ಇದಷ್ಟು ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಸಾಕಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವರೇ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರು ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಬಹಳವಾಗಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇವರಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಯ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಅವರು ಎಲ್ಲರೂ ದುಡ್ಡು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮೋಟಾರ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣದಿಂದ ಮಾಲೀಕರ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಬೋರ್ಡಿನಲ್ಲಿ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟಿನವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಇರುತ್ತಾನೆ, ಲೇಬರ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಇರುತ್ತಾನೆ, ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಇರುತ್ತಾನೆ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಇರತಕ್ಕ ವೇಜ್‌ಬೋರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನವಾದಂತೆ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಸರ್ಕಾರದವರು ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಇವತ್ತು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಜದೂರ್ ವರ್ಕರ್ಸ್ ಭಾರಿ ಭಾರೀ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ದೇಶದ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಸಹ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹವರ ಕಡೆ ಸರ್ಕಾರದವರ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಇರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರದವರು ಇವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮದ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡದೆ ಈ ಲೇಬರ್ ಪ್ರಾಬ್ಲಮ್ಮುಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಸೀರಿಯಸ್ಸಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದಂಡೇಲಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಕೂಲಿಗಾರರೇ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿಕೆ ಕಾರಣರಾದರು ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. They are prepared to give their lives. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಣ್ಸಿಲಿಯೇಷನ್ ಆಫೀಸರುಗಳನ್ನು ಈ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಬೇಕು. ಅದಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೇ ಸರ್ಕಾರದವರು ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಬೆಡೇಕು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಮಿನಿಮಂ ವೇಜ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ಸ್ ಇಲ್ಲ, ಫಾಮ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ಸ್ ಸಹ ಇಲ್ಲ. ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೇಮಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದವರು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಲೇಬರ್ ಕಮಿಷನರ್ ಏನು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರು ಲೇಬರ್ ಇರಾಖೆಯ ಮಾಹಿತಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇರತಕ್ಕವರಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂತಹವರನ್ನೇ ಈ ಲೇಬರ್ ಇರಾಖೆಗೆ ನೇಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನನಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಈ ದಿನ ಇಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರನ್ನು ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Members' Representation.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Sir, did I not catch your eye ?.....

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Please resume your seat.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—I will resume my seat. I want to know whether I will get a chance. I wrote a letter to the Speaker and he has said that he will do it.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Please don't take the time of the House.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—What is wrong when I stand up ? When I stood up last time you called upon Sri V. S. Patil. I stood up four times.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—There is nothing wrong in a member getting up.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—When I complained you said that I did not catch your eyes.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—You have to stand up four times or more times to get a chance. There is nothing wrong in it.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—Did I not catch your eyes by rising from my seat for more than four times ? What is the procedure you follow ?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I have called upon Sri Bhaskar Shetty to speak.

Sri C. J. MUCKANNAPPA.—I do not come in the way of his speaking. What is the procedure you are following ?